

Naj omenim še nekoliko ruskih listov. Izmed novejših leposlovnih listov je najodličnejši „**Sjever**“, katerega urejuje P. P. Gnedič, a izdajatelj mu je znani pisatelj Vs. S. Solovjev. List priporoča posebno to, da ne prinaša prevodov, nego samo izvirne spise najboljih ruskih piscev. »Sjever« je ilustrovan, izhaja vsakega tedra v Petrogradu in velja na leto 6 rubljev. — Znamenit list je tudi: „**Voprosi filozofii i psihologii**“, katerega urejuje N. V. Grot. V tem listu razpravljajo se vprašanja iz logike, etike, psihologije, estetike, metafizike itd. S tem listom popolnila se je praznina, katera je bila v ruski knjigi. Izhaja vsakega četrta leta, a velja 6½ rubljev na leto.

Umestno je, da izpregovorim čitateljem »Dom in Svet«-a o znamenitih **pokojnikih**, katere je izgubilo poslednji čas rusko slovstvo. Ves ruski narod obžaluje smrt *M. E. Saltykova* (Ščedrina), kateri je umrl 15. maja 1889. On se je poslavil največ kot satirik in je osnoval na ruskem novo pisateljsko šolo: »obličiteljnago napravlenija«. Že v petdesetih letih je napisal: »Guberske očerke«, katere je priobčil v »Ruskom vjestniku« pod psevdonimom V. Ščedrina. Že s to knjigo postal je ljubimec svojih čitateljev. Znameniti so še njegovi: »Nevini razskazi«, a zadnje delo njegovo je: »Pošenhonskaja starina«, katero je dovršil malo pred svojo smrtjo. Porodil se je l. 1826, in bil do l. 1868. v raznih državnih službah. Napisal je 25 zvezkov raznih povestij, črtic itd., meri se z Gogoljem in Sevčenkom.

Malo po smrti genijalnega Ščedrina je umrl jeden izmed prvih ruskih učenjakov: *Orest Miler*. Rodil se je l. 1833. v Revalu, in je bil profesor literarne zgodovine na petrograjskem vseučilišču, dokler ga niso l. 1888. vpokojili zaradi predavanja o Katkovu. Že l. 1865. je izdal hist. ruske književnosti in pa hrestomatijo. Najbolje njegovo delo slove: »Ruskiye pisatelji posle Gogolja«, potem o: Hiji Muromcu (ruskem Kraljeviću Marku), o ženitbenih pesmih in pa o A. Tolstoju, ruskem dramatik. Malo pred svojo smrtjo je objavil monografijo Uspenskega. Miler je bil slavist v najširjem pomenu. O njegovem literarnem delovanju je izdana posebna knjiga: »Očerk naučnoj dejateljnosti prof. O. F. Milera«.

Med slavnimi pokojniki moram omeniti tudi znano pisateljico *V. Krestovskij* (pravo ime: Nadežda Nik. Zajučkovska-Hvoščinska). Pisala je mnogo in bila temeljito naobražena. Umela je več jezikov, najbolje pa italijanski. Boljši njeni romani so: »Pervaja borba«, »Bariton«, »Ispijtanije« itd. Rojena je bila l. 1825. v Rjazanu, a umrla je kot večina ruskih pisateljev v siromaštvu, dasi je delala do smrti.

Meseca decembra l. 1890. pa je umrl v Petrogradu eden izmed prvih ruskih pisateljev — *Grigorij Petrovič Danilevskij*. Porodil se je Danilevskij 14. aprila 1829. v Danilovki, v harkovski guberniji. Prvi pouk je prejel od svojih dobro naobraženih starišev, a kasneje obiskoval je šole v Moskvi in v Petrogradu. Že 18 letni dijak je priobčeval svoje spise, vendar se je pravo njegovo književno delovanje začelo še le z l. 1850.

Kot uradnik je potoval mnogo, pogledal v dušo svojemu narodu in se povsem zaljubil v prirodo in narod, tako da je popustil službo in odšel na svoje posestvo. Vendar tudi sedaj je še mnogo potoval in pisal. Prvo delo, katero ga je slavilo po celem Ruskem, bila sta romana: »Bjegljije v Novorosiji« i »Bjegljije voratilis«. Pokazal je svojo beletristično silo in pa točno poznavanje svojega naroda. L. 1869 začel je urejevati »Pravitelstvennii Vjestnik«; dasi je imel z njim mnogo opravila, napisal je vendar lepo število zgodovinskih romanov, izmed katerih omenjam: »Mirovič«, »Na Indiju pri Oetre«, »Knjažna Jarkova«, »Potemkin na Dunaju«, »Sožen-naja Moskva« itd. Riše verno, pripoveduje živo in zanimivo. V zadnjem času je delal mnogo za roman iz življenja careviča A. Petroviča — vendar smrt ga je pokosila popreje, nego je dovršil to delo. Rusi so izgubili mnogo z njim, ker dokler bode ruska knjiga, vedno se bode med prvimi duševnimi velikani spominjalo ime Danilevskega.

DRUGA SLOVSTVA.

»**Listina iz l. 1170—1190.**« Slovenska profesorja-duhovnika na zasebni seimeniški gimnaziji v laškem Vidmu, čč. gg. Ivan Trinko in Josip Jušič, sta izdala lansko leto v spomin vmeščenja novega župnika. č. g. Jožefa Gošnjaka na slovensko župnijo Sv. Marije v Dreki na 14 straneh tiskano latinsko listino pod zgornjim naslovom. To je jako lep, a ob enem tužen pojav. Lepo je, da se še časi utrne iskrica slovenskega življenja iznad furlanske ravnine, a žalostno je, da mora zopet ta listina pričati, koliko slovenskih rodbin je še pred 800 leti bivalo na krasnih planjavah, po katerih sedaj dere s širokimi valovi skoraj jedino le italijanski »Tagliamento«. Pač bi bila močno ustregla gg. izdajatelja, ako bi bila primerjala pod črto prekrasna staroslovenska imena krajev in oseb navedenih v listini, s sedanjimi krajnimi in družinskimi imeni. Kot rojakoma in veščakoma v domoznanstvu bi to ne bilo tako težko, kakor tujcu. Zgodovinska veda, prenesena med narod in prav porabljena, je važno orožje v boju za obstanek naroda. Znala bi se pa letnica postaviti tej listini še nekoliko starejša.

A. K.

»**Veldes.**« Eine Idylle aus den Julischen Alpen, geschildert von Amand Freiherrn v. Schweiger-Lerchenfeld. Mit 40 Illustrationen von Ladislaus Benesch. Wien. Pest. Leipzig. A. Hartlebens Verlag. 8°. Str. 176. Cena 2 gld. 20 kr. Ta knjižica nam predočuje v besedi in s slikami raj naše domovine — Bled. Navdušen od lepote govori pisatelj vneto, rekel bi, pesniško o jezeru in njegovi okolici, risar pa je izbral najlepše predmete ter jih izborna, dasi preprosto, podal čitatelju. Zares — vsa knjiga je neka posebna vrsta slovstva, katero je ustvarilo novodobno potovanje. Vsa knjiga je jako okusna, res lepa. Slovenec, ki jo ogleduje in čita, utegne le pomilovaje vzdihniti: »Zakaj nimamo Slovenci del, v katerih bi se ne izpodtikali nad tujim duhom!«